

PhDr. Jana GOMBÁROVÁ, Ph.D.

Centrum ázerbájdžánských a kaspických studií

Centrum ázerbájdžánských a kaspických studií při ÚBVA na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze

Grantová smlouva o zřízení Centra ázerbájdžánských a kaspických studií (Azerbaijan and Caspian Studies Center) při Ústavu Blízkého východu a Afriky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze byla podepsána děkanem Filozofické fakulty doc. PhDr. Michalem Stehlíkem, Ph.D. a J.E. velvyslancem Ázerbájdžánu v ČR Tahirem Taghizadem dne 21. června 2011. Ke dni 1. 7. 2011 začalo Centrum fungovat jako most mezi akademickými kruhy České republiky a Ázerbájdžánu a klade si za cíl: podporovat výzkum dějin, kultury a jazyků Ázerbájdžánu a širší Kaspické oblasti, usnadňovat přístup k informacím a publikacím, podporovat a koordinovat výzkum Ázerbájdžánu a širší Kaspické oblasti, zvyšovat znalosti českých akademických kruhů o problematice oblasti, poskytovat odborníkům a veřejnosti aktuální a objektivní informace, koordinovat výzkum českých a zahraničních akademických pracovníků a odborníků, poskytovat expertízy pro veřejný a soukromý sektor a posilovat vztahy České republiky s Ázerbájdžánem. Garantem projektu je Prof. PhDr. Eduard Gombár, CSc. Centrum působilo před

svým zřízením na Univerzitě Karlově v Praze v rámci Masarykovy univerzity v Brně.

Slavnostní otevření Centra ázerbájdžánských a kaspických studií. Slavnostní otevření Centra se uskutečnilo 18. října 2011 v Malé aule Karolina Univerzity Karlovy v Praze. S projevy vystoupili mj. místopředseda zahraničního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Jan Hamáček a náměstek ministra průmyslu a obchodu Milan Hovorka. Přítomen byl J.E. velvyslanec Ázerbájdžánu Tahir Taghizade a šéfové diplomatických misí zainteresovaných států. Součástí otevření Centra byl Kulatý stůl na téma ázerbájdžánsko-české vztahy.

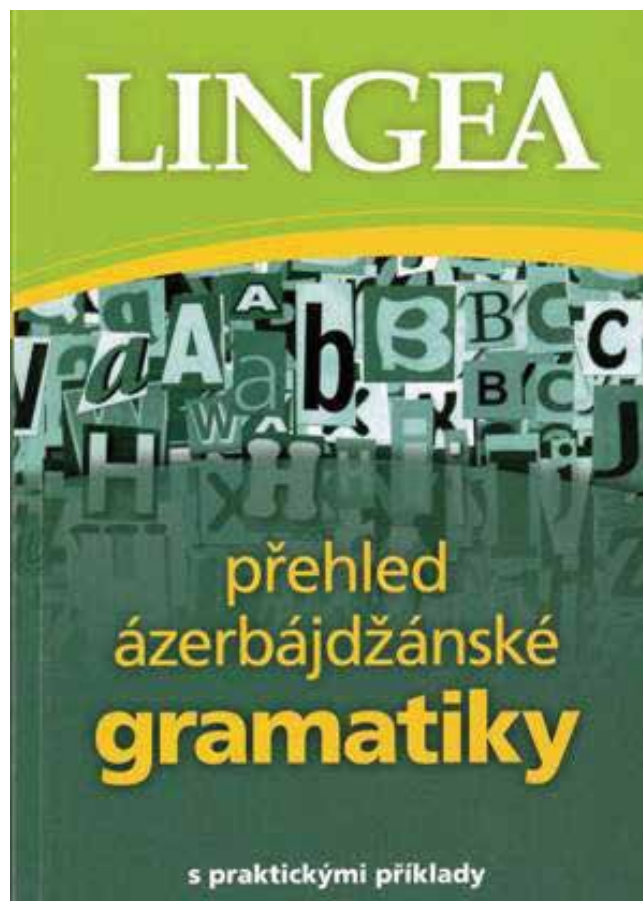
Oceněním významu Centra byla účast Prof. E. Gombára, na 1. Bakuském mezinárodním humanitárním fóru, které se konalo ve dnech 10. - 11. října 2011. Pracovníci Centra se účastnili i druhého Bakuského mezinárodního humanitárního fóra ve dnech 4. - 5. října 2012, které se konalo v hlavním městě Ázerbájdžánu za účasti 718 pozvaných hostů a řady dalších účastníků. Za Českou republiku se kromě Prof. E. Gombára s manželkou účast-

nili Prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSc., rektor Univerzity Palackého v Olomouci, a Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D., děkan Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci programu fóra se členové českého zastoupení ve městě Gandža zúčastnili oficiálního přijetí při příležitosti 870. výročí od narození slavného básníka Nizámího Gandžavího (1141-1209). Česká republika byla ve stejném složení reprezentována i na 3. Bakuském humanitárním fóru v roce 2013, ve dnech 31. října - 1. listopadu za účasti 877 pozvaných hostů z celého světa a dalších účastníků. V rámci programu fóra se členové české reprezentace zúčastnili oficiální návštěvy Nachičevanu. Při všech těchto akcích byly navázány cenné kontakty.

Pedagogická a publikační činnost. Pedagogickou činnost zajišťuje vědecký pracovník Centra Mgr. Eltay Dilbazi, Ph.D., který vyučuje studenty oboru Dějiny a kultura islámských zemí Ázerbájdžánské reálie. V rámci publikační činnosti vydává Centrum pravidelně časopis *Bulletin Centra ázerbájdžánských a kaspických studií*, v němž publikují přední čeští i ázerbájdžánští specialisté. V roce 2013 podpořilo Centrum vydání *Přehledu ázerbájdžánské gramatiky*, jehož autorem je PhDr. Tomáš Laně s kolektivem pracovníků nakladatelství Lingea s.r.o.

Konference. Centrum rozvíjí spolupráci také s dalšími pracovišti v rámci Univerzity Karlovy i mimo ni. Společně s partnery z Institutu mezinárodních studií Fakulty sociálních věd UK v Praze a Centrem pro strategická studia pod prezidentem Ázerbájdžánské republiky bylo spolupořadatelem konference nazvané „Ázerbájdžánská bezpečnostní politika jako faktor míru a regionální stability“, která se uskutečnila 9. června 2014 v reprezentativních prostorách Profesního domu na Malostranském náměstí v Praze, v sídle Matematicko-fy-

Bulletin Centra

zikální fakulty Univerzity Karlovy. Kromě J.E. velvyslance Ázerbájdžánské republiky Tahira Taghizadeho se akce zúčastnil předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Jan Hamáček, který ocenil úsilí organizátorů, protože Ázerbájdžán je podle jeho slov pro Českou republiku velmi důležitým partnerem. Informaci o grantu a spolupráci s partnery přednesl vedoucí Střediska bezpečnostní politiky CESES Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze PhDr. Miloš Balabán, Ph.D.

Odborné příspěvky byly rozděleny do čtyř panelů: 1. *Ázerbájdžán jako významný regionální, politický, ekonomický a bezpečnostní aktér a partner EU*, 2. *Reforma bezpečnostního sektoru v Ázerbájdžánu: zkušenosti, výsledky, perspektivy*, 3. *Role Ázerbájdžánu v zajišťování evropské a české energetické bezpečnosti*, 4. *Ázerbájdžán: významná tranzitní země mezi Asií a Evropou*. Po vystoupeních probíhala odborná diskuse. Za Centrum na konferenci vystoupili Prof. Eduard Gombár a Dr. Eltay Dilbazi.

Příspěvkům, které na konferenci zazněly, bylo věnováno 8. monotematické číslo Bulletinu: *Eduard Gombár: Ázerbájdžán jako významný regionální partner Evropské unie*, *Břetislav Tureček: Blízký východ a ázerbájdžánská hra na obě strany*, *Libor Stejskal: Bezpečnost a obrana Ázerbájdžánské republiky: Kam dospěly a jakým výzvám čelí?*

Eltay Dilbazi: Význam Ázerbájdžánu pro zajištění energetické bezpečnosti EU, Luboš Palata: Až zase budou Arméni jezdit do Baku k moři, Michael Romancov: Nedobré perspektivy jihokavkazské křižovatky, Jan Ludvík: Diverzifikace nestačí: Ázerbájdžán, Evropská unie a ochrana kritické infrastruktury, Slavomír Horák: Ázerbájdžán v eurasijských dopravních systémech. Tranzitní centrum anebo koncový bod? Jan Šír: Brána na Západ? Ázerbájdžán v zahraniční politice Turkmenistánu.

Kromě specialistů v diskusi dále vystoupili: František Masopust, výkonný ředitel Komory pro hospodářské styky se Společenstvím nezávislých států, Jan Vykoukal, zástupce ředitele odboru bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání Ministerstva vnitra ČR, Brig. gen. Jaromír Zůna, ředitel Agentury logistiky Armády České republiky, Pavel Kavina, ředitel odboru surovinové a energetické bezpečnosti Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Michal Roh, ředitel Odboru podpory prodeje, ČD Cargo, a.s. Konference se účastnili také hosté z Ázerbájdžánu Fariz Ismailzade, prorektor Diplomatické akademie Ázerbájdžánské republiky, Kamal Makili-Aliyev, vedoucí vědecký pracovník, Centrum pro strategická studia pod prezidentem Ázerbájdžánské republiky, Mustafa Gurbanli, ředitel Oddělení mezinárodních vztahů, Rada pro státní podporu nevládních organizací pod záštitou prezidenta Ázerbájdžánské republiky.

Panelové diskuse. Centrum se zapojuje také do odborných debat mimo akademickou sféru. Příkladem je panelová diskuse: **Ázerbájdžán - země velkých možností**, která se uskutečnila pod záštitou společnosti Fontes Rerum a Evropského hnutí v ČR 11. prosince

Panelová diskuse 11. 12. 2014

2014 v Klubu techniků na Novotného lávce v Praze. Diskusi moderoval ministr průmyslu a obchodu ČR Ing. Jan Mládek, CSc.. V diskusi vystoupili J.E. velvyslanec Ázerbájdžánské republiky v ČR Farid Shafiyev, generální ředitel České exportní banky, a.s. Ing. Karel Bureš a za Centrum ázerbájdžánských a kaspických studií Prof. Eduard Gombár.

Kulaté stoly a výstavy. Dne 3. prosince 2014 připravilo Centrum ázerbájdžánských a kaspických studií ve spolupráci s Vědní nadací prezidenta Ázerbájdžánské republiky (Knowledge Foundation under the President of the Azerbaijan Republic) v Malé aule historického Karolina kulatý stůl a výstavu **Prezentace ázerbájdžánské geologie v České republice** (Azerbaijan Geological Science in the Czech Republic). Cílem akce bylo navázání kontaktů mezi českou a ázerbájdžánskou vědeckou komunitou v přírodních vědách. Zástupce Nadace Dr. Oktay Samadov ve svém vystoupení uvedl, že se rozhodli uspořádat svou první akci po svém založení v květnu 2014 právě v České republice jako významném partnerovi své vlasti. Prohlásil také, že vědní nadace je připravena poskytnout ázerbájdžánské vědce pro odborné konference v České republice, stejně jako je připravena spolupodílet se na cestách českých specialistů do Ázerbájdžánu.

Kulatého stolu se zúčastnili přední čeští odborníci, mezi nimi ředitel Geologického ústavu Akademie věd ČR Prof. RNDr. Pavel Bosák, DrSc., ředitel Ústavu petrologie a strukturní geologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy Prof. Shah Wali Faryad, CSc., ředitelka Přírodovědeckého muzea Národního muzea v Praze RNDr.

Kulatý stůl, Karolinum, Malá aula 3. 12. 2014

Jiřina Dašková, Ph.D, a vedoucí oddělení paleontologie z téhož muzea RNDr. Jiří Kvaček, CSc. Zástupci českých vědeckých institucí zmiňovali historii oboru – geologie na svých pracovištích a možnosti mezinárodní spolupráce. Kromě akademických pracovníků vystoupil také ředitel Odboru surovinové a energetické bezpečnosti Ministerstva průmyslu a obchodu ČR Mgr. Pavel Kavina, Ph.D., který před přítomnými vyzdvihl roli Ázerbájdžánu jako strategického partnera v rámci zajištění energetické bezpečnosti České republiky. Zdůraznil rovněž potřebu diverzifikace importu surovin, které se netýkají jen ropného sektoru. Do diskuse se zapojili také experti z geologické společnosti GET s.r.o. Ing. Michal Nekl a RNDr. Tomáš Pechar, kteří seznámili ázerbájdžánské kolegy s činností své firmy a možnostmi spolupráce. Přítomni byli rovněž ředitel Střediska bezpečnostní politiky Centra pro sociální a ekonomické strategie fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy PhDr. Miloš Balabán Ph.D., bývalý český velvyslanec v Turecku a Jordánsku PhDr. Tomáš Laně a v neposlední řadě Prof. Eduard Gombár, který kulatému stolu předsedal, a studenti oboru Dějiny a kultura islámských zemí. Ázerbájdžánskou stranu zastupoval výkonný ředitel Nadace prezidenta Ázerbájdžánské republiky Dr. Oktay Samadov, akademik Arif Ismayilzade, specialista v oboru geologie-mineralogie z Ázerbájdžánské Akademie věd (Azerbaijan National Academy of Science - ANAS), který pohovořil o svém oboru, obecně o studiu a perspektivách geologie a upozornil na nerostné a minerální bohatství Ázerbájdžánu mimo těžbu a zpracování zemního plynu a ropy. Ředitel Přírodovědeckého muzea v Baku (Natural History Museum of Azerbaijan) Dr. Tariyel Eibatov promluvil o geologické struktuře Ázerbájdžánu, zejména Apšeronského poloostrova. Přítomen byl rovněž ředitel zahraničních vztahů Vědní nadace Riyad Mammadzade a další zástupci nadace.

Následného otevření výstavy *Prezentace ázerbájdžánské geologie v ČR* se zúčastnili J.E. velvyslanec Ázer-

bájdžánské republiky v ČR Farid Shafiyev a delegace z Baku, z české strany J.M. rektor Univerzity Karlovy Prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA a děkanka Filozofické fakulty UK Doc. Mirjam Friedlová, Ph.D. Exponáty, cenné minerály a zkameněliny staré milióny let byly na výstavu přivezeny z Přírodovědeckého muzea Ázerbájdžánu z Baku. Návštěva ázerbájdžánských kolegů z Vědní nadace pokračovala dalšími setkáními i návštěvami na jednotlivých fakultách Univerzity Karlovy.

Výměna akademických pracovníků. Centrum ázerbájdžánských a kaspických studií iniciovalo rovněž rozvoj spolupráce s ázerbájdžánskou stranou v oblasti bohemistiky. Z jeho iniciativy byla 11. února 2013 v Praze podepsána smlouva o spolupráci Filozofické fakulty Univerzity Karlovy s Bakuskou slovanskou univerzitou týkající se vzájemné výměny studentů, učitelů, doktorandů, vědeckých zkušeností a spolupořádání konferencí. Díky této iniciativě mohla následujícího roku přijet na stáž a v rámci ní vyučovat ázerbájdžánštinu Roza Shafiyeva, ředitelka Centra českého jazyka z Bakuské slovanské univerzity. Recipročně odjela do Baku

Výstava Prezentace ázerbájdžánské geologie v ČR, cenné minerály a zkameněliny přivezené z Ázerbájdžánu

v dubnu 2015 přednášet český jazyk Doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc. z Ústavu českého jazyka a teorie komunikace Filozofické fakulty UK.

Nejnovější aktivitou Centra je výstava *Mladí ázerbájdžánští malíři zdraví Prahu*, která byla připravována ve spolupráci s Velvyslanectvím Ázerbájdžánské republiky v Praze a Centrem sociálně psychologické rehabilitace mládeže DIRCHELISH (Oživení). Vernisáž výstavy se konala 5. května 2015 v recepčních prostorách historického Karolina. Ve spolupráci s Velvyslanectvím Ázerbájdžánské republiky v Praze byla začátkem roku 2015 vyhlášena studentská soutěž: *Co vím o Ázerbájdžánu*. Vítězové soutěže budou odměněni na podzim 2015 týdenním pobytem v Ázerbájdžánu. 🌟